

به نام خدا

دکتر ابراهیم قیصری

عضو هیئت علمی بازنشسته دانشکده ادبیات و علوم انسانی

دکتر ابراهیم قیصری پژوهشگر و حافظ پژوه معاصر، در چهارم مهرماه (۱۳۱۵ ه ش) در بندر ماهشهر دیده به جهان گشود. او تحصیلات شش ساله ابتدایی را در دبستان حافظ بندر ماهشهر سپری کرد. وی که امکان ادامه تحصیل در دبیرستان را نداشت با تلاش و کوششی ستودنی، دوره‌ی شش ساله‌ی دبیرستان را فقط در طول دو سال و به صورت شرکت در امتحانات متفرقه گذراند. پس از آن در رشته‌ی ادبیات فارسی دانشگاه مشهد به تحصیل مشغول شد و در سال ۱۳۴۶ دانشنامه‌ی کارشناسی را از آن دانشگاه اخذ نمود. دکتر قیصری در این سال‌ها در مشهد با شادروان دکتر احمدعلی رجائی در بنیاد فرهنگ‌نامه قرآنی آستان قدس رضوی همکاری داشت و از محضر استادان بزرگی مانند غلامحسین یوسفی کسب فیض کرد.

وی چند سال بعد برای ادامه‌ی تحصیلات خود در مقطع کارشناسی ارشد به دانشگاه تهران رفت و در سال ۱۳۴۹ به دریافت درجه کارشناسی ارشد نائل آمد. ایشان مقطع دکتری را نیز در همین دانشگاه ادامه داد و در سال ۱۳۵۳ موفق به اخذ مدرک دکتری زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه تهران شد. دکتر قیصری در تهران وقتی بنیاد شاهنامه فردوسی تاسیس شد از جمله پژوهشگرانی بود که زیر نظر مرحوم مجتبی مینوی به کار تصحیح و تدوین شاهنامه‌ی فردوسی پرداخت.

دکتر قیصری از همان آغاز شور و اشتیاق وافر به تدریس دروس ادبی داشت و زمانی که دیپلم ادبی داشت، در دبیرستان‌های ماهشهر به تدریس مشغول بود. وی پس از اخذ مدرک دکتری در سال ۱۳۵۳ عضو هیئت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز گردید و تا سال ۱۳۷۶ مشغول به تدریس در این دانشگاه بود. دکتر قیصری در این سال‌ها خدمات بسیاری انجام داد و دانشجویان بسیاری تربیت کرد که بسیاری از آنان هم اکنون به عنوان استاد دانشگاه به فعالیت مشغول هستند. وی پس از بازنشستگی از پای نایستاده و با توجه به پشتکار و علاقه‌ی بسیاری که به تعلیم و تربیت و انتقال تجارب و دانسته‌های خود به دیگران دارد؛ هم چنان به تدریس و تعلیم فرزندان ایران زمین در رشته ادبیات فارسی در دانشگاه آزاد اسلامی

مشغول است. شوق و اشتیاق وصف ناشدنی دکتر قیصری برای خدمت به فرهنگ و ادب ایران باعث شده است که وی بارها اعلام کند که حاضر است تمامی کتابها و آثار پژوهشی خود را به زادگاهش شهر ماهشهر تقدیم کند تا در آنجا کتابخانه یا مرکزی پژوهشی دایر گردد و اهل ادب در آن مکان به کارهای پژوهشی بپردازند. دکتر قیصری تاکنون آثار فراوانی تالیف کرده است که این آثار خصوصاً در حوزه‌ی حافظ پژوهی و حافظ شناسی بسیار حائز اهمیت هستند. در اینجا فهرست فعالیت‌های علمی، اجرایی و پژوهشی ایشان آورده می‌شود:

سوابق علمی:

کارشناسی زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی مشهد (۱۳۴۶)

کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تهران (۱۳۴۹)

دکترای زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تهران (۱۳۵۸)

سوابق شغلی:

آموزگار و دبیری در آموزش و پرورش شهرهای ماهشهر، مشهد و تهران (۱۳۳۶-۱۳۵۳)

عضو هیات علمی دانشکده ادبیات دانشگاه جندی شاپور (۱۳۵۳-۱۳۷۶)

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد واحدهای فیروزآباد، گچساران، اقلید و واحد علوم و تحقیقات فارس (۱۳۷۶-۱۳۹۰)

راه‌اندازی رشته کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه فیروز آباد و اقلید.

مجموعاً ۵۴ سال سابقه تدریس.

سوابق تحقیقاتی:

پژوهشگر در "بنیاد فرهنگنامه قرآنی" آستان قدس رضوی، برای تدوین فرهنگ_نامه قرآنی (۱۳۴۴-۱۳۴۶)

پژوهشگر در بنیاد شاهنامه فردوسی، به سرپرستی شادروان مجتبی مینوی (۱۳۴۸-۱۳۵۱)

سوابق اجرایی:

مدیر گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزآباد

مدیر گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گچساران

فهرست مقالات:

تاکنون ۸۹ مقاله در زمینه‌های قرآن پژوهی، ادبیات عرفانی، نقد ادبی، ادبیات معاصر از ایشان در مجلات سخن، یغما، آینده، مجله دانشکده ادبیات مشهد، کتاب پار، میراث جاویدان، آینه پژوهش، مشکوه، ادبیات و فلسفه، ایران زمین، حافظ پژوهی، سعدی‌شناسی، شاهنامه پژوهی و چاپ شده است.

۱. دیداری با اهل قلم (نقد) آینده س ۵، ۱۳۵۷، ۷۰-۸۲

۲. تعبیرات عرفانی از آیات قرآنی، ادبیات مشهد، س ۱۳ (۱۳۵۶) ۴۹۴-۵۴۵ و ۸۱۲-۸۷۷ و س ۱۴ (۱۳۵۷)

۲۰۴-۲۲۲ + هشتمین کنگره، تحقیقات ایرانی، مجموعه مقالات، ج ۳/۷۵۷-۸۳۹

۳. منظومه‌ای به شعر دری نظیر «درخت آسوریک»، مجموعه مقالات هفتمین کنگره تحقیقات ایرانی ج ۲:

۳۶۲-۳۷۸

۴. نوبت زدن در بارگاه عارفی بزرگ، سخن، س ۲۲: ۱۳۰۲-۱۳۰۶.

۵. منظومه «حدیث کسا» به گویش بختیاری، یغما، س ۲۹ (۱۳۵۵) ۶۷۵-۶۸۱ و ۷۲۰-۷۲۶

۶. نوعی نشانه‌مصدری در گویش ماهشهری، ادبیات مشهد، س ۱۰ (۱۳۵۳) ۳۱۷-۳۳۸

۷. خلیقات نیما، فرخنده پیامف مشهد ۳۹۸-۴۳۱

۸. نکته‌ای در نثر نیما، سخن، س ۲۶ (۱۳۵۶) ۱۳۵-۱۴۳

۹. تعبیرات عرفانی «بسم الله الرحمن الرحیم» در کشف الاسرار میبیدی، مشکوه ۳۳: ۱۷-۴۸

۱۰. یک حکایت با سه روایت، آینده، س ۱۷ (۱۳۷۰): ۸۱۰-۸۱۱

۱۱. چهار اثر از تاریخ بیهقی، آینده، س ۱۷ (۱۳۷۰): ۸۱۱-۸۱۳

۱۲. الی الهائم الخائف از نجم‌الدین کبری، آینده، س ۱۳ (۱۳۶۶) ۲۸۷-۲۸۸

۱۳. فرهنگواره القاب و عناوین بزرگان و مشایخ صوفیه، ادبیات مشهد، س ۱۶ (۱۳۶۲) ۵۹۷-۶۴۲ و ۱۷

(۱۳۶۳) ۱۱۳-۱۵۴

۱۴. عدد (۱۷)، آینده، س ۱۰ (۱۳۶۲) ۶۸۸-۶۸۹

۱۵. باز هم عدد (۱۷)، آینده، س ۱۰ (۱۳۶۳) ۳۳/۱
۱۶. نثار تابوت، آینده، س ۱۵ (۱۳۶۸) ۸۱۲
۱۷. بریدن موی در سوگواری‌های بختیاری، چیستا، س ۴ (۱۳۶۵) ۳۹۸-۴۰۰
۱۸. کتیبه‌های اسلامی تربت جام و تایباد، ایران زمین، س ۲۵ (۱۳۶۱) ۶۴-۹۷
۱۹. «جاون» واژه‌های ناشناخته و رشد‌الازار، آینده ۱۴ (۱۳۶۷) ۷۳-۷۴
۲۰. غمانه‌های ماهشهری، چیستا (۱۳۶۶) ۵ : ۷۱۱-۷۰۵
۲۱. چند یادداشت در مشابهات ادب فارسی، آینده، س ۱۳ (۱۳۶۶) ۱۶۱-۱۶۳
۲۲. مشابهاتی میان ادب فارسی و یونانی، آینده، س ۱۰ (۱۳۶۳) ۸۵۸-۸۵۶
۲۳. مناظره کدوبن و چنار، آینده، س ۱۴ (۱۳۶۷) : ۱۸۰
۲۴. نکته‌هایی در تاریخ و ادب، نامواره دکتر افشار، س ۵ (۱۳۶۸) ۲۷۹۸-۲۸۰۵
۲۵. مآخذ برخی داستانهای هفت اورنگ، ادبیات مشهد، س ۲۰ (۱۳۶۸) ۲۷۹۸-۲۸۰۵
۲۶. دو آینه در شعر حافظ، آینده، س ۱۳ (۱۳۶۶): ۲۰۶
۲۷. سر زلف و قصه گیسو در شعر حافظ، نشر دانش، س ۷ (۱۳۶۶): ۴۰۲
۲۸. کاغذین جامه - کلاله یا گلله، آینده س ۱۳ (۱۳۶۶) ۱۰۲-۱۰۷
۲۹. مآخذ چند داستان از بوستان، نامواره دکتر افشار، س ۴ (۱۳۶۷) ۲۳۰۹-۲۳۱۵
۳۰. جلوه‌های جان و عشق در غزلیات مولوی، نامگانی ۱/ ۷۹-۱۶۵
۳۱. نکته‌ای از مقالات شمس، آینده، س ۱۳ (۱۳۶۶): ۷۱۰
۳۲. برخی فوائد لغوی از «زنبیل» فرهاد میرزا، اشنا، ۲۷ (۱۳۷۴) ۵-۱۰
۳۳. سواد وقف نامه دو کتاب، میراث جاویدان، س ۲ (۱۳۷۳) : ۵۸-۵۹
۳۴. ایران و ایرانی از دیده سده هجدهم فرانسه، هستی، س ۲ (۱۳۷۲) ۱۲۳-۱۳۵
۳۵. سیمای پیر در آینه تمثیل، ادبیات مشهد، ۲۶ (۱۳۷۲): ۶۷۳-۷۰۶
۳۶. یکی از مدایح رضوی در دیوان فصیحی هروی، میراث جاویدان س ۱ (۱۳۷۲) ۱۰۸-۱۱۱
۳۷. بٹ الشکوی دو شاعر (خاقانی شروانی - فصیحی هروی)، پاژ ش ۹ : ۹۶-۱۰۸

۳۸. حکایتی از بوستان و بیتی از حافظ، آینده س ۱۹ (۱۳۷۴) ۸۲۱
۳۹. روابط معنوی و لفظی ساقی نامه حافظ با غزلیات او، آشنا، ش ۱۰: ۶۶-۷۴
۴۰. وجوه مشابهات شعر حافظ و کمال خنجندی، آشنا ش ۱۴: ۲۸-۴۶ و ش ۱۵: ۶۶-۷۶
۴۱. یادداشتی درباره مآخذ یک داستان از بوستان، ادبیات مشهد ۲۹: ۱۹۷-۲۰۰
۴۲. یک مآخذ بودائی برای تمثیلی از کلیله و دمنه، فصلنامه هنر ش ۲۷ (۱۳۸۰) ۱۰-۱۳
۴۳. دانشنامه کوچک، جهان کتاب، ش ۱۷۱ (۱۳۸۲) ۱۰-۱۲
۴۴. دیوان محمدتقی بهار، آینه پژوهش، ش ۱۲ (۱۳۸۰) ۶۲۷-۶۳۳
۴۵. نوای بانگ غزلهای حافظ شیراز، ادبیات و فلسفه ش ۲۳-۲۴: ۳۲-۳۷
۴۶. سخنان دلاویز (رسائل فارسی خواجه عبدالله انصاری) آینه پژوهش ش ۹: ۲۴۸-۲۵۱
۴۷. فلک ناز نامه، جهان کتاب، ش ۱۸۱: ۲۴-۲۷
۴۸. بزرگ بانوی رباعی مهستی گنجه‌ای، ادبیات و فلسفه، ش ۷۴: ۹۲-۹۵
۴۹. یاد یار مهربان (مرزهای شرقی شعر پارسی)، آینه پژوهش، ش ۱۳: ۳۳۸-۳۴۴
۵۰. غزلیات شمع، فصلنامه هنر، ش ۳۰: ۵۲۳-۵۴۰
۵۱. چند ایهام و اشاره دور از ذهن در شعر حافظ، فصلنامه هنر، ش ۳۷: ۱۰-۱۹
۵۲. خدمت دقیقی به حافظ کرده است، حافظ پژوهی، ش ۵: ۲۵-۴۰
۵۳. پارسایان روی در مخلوق (بازخوانی حکایتی از گلستان)، سعدی‌شناسی، ش ۷: ۱۲۲-۱۲۹
۵۴. هر جا که گل است خار هم هست، سعدی‌شناسی، ش ۶: ۵۸-۷۲
۵۵. نیک بد نما، فصلنامه هنر، ش ۴۲: ۳۳-۳۸
۵۶. یک حرف صوفیانه، حافظ پژوهی، ش ۶: ۲۰-۲۶
۵۷. غزل - ساقی نامه حافظ، حافظ پژوهی (۱۳۹۰)
۵۸. حکمت آفرینش پیکر انسان در «لطایف الحکمه ارموی» ارج نامه دکتر غلامحسین یوسفی: ۲۱۳-۲۲۱
۵۹. یاد یک قطعه از ناصر خسرو. به یاد محمد قزوینی: ۲۴۹-۲۵۱

۶۰. ترجمه و تفسیر سنایی از سوره والضحی به شعر و سهم او در تفسیر عرفانی کشف الاسرار میبیدی،

گیلان ما : ۲۱۳-۲۲۱

۶۱. مضمون های مشترک رودکی و دیگران، پاژ، ش ۲ : ۱۴۲-۱۶۴

۶۲. بازآفرینی و تکرار مضمون های بوستان در سایر آثار سعدی، سعدی‌شناسی، ش ۱۳ : ۱۲۳-۱۵۲

۶۳. سخنان عیسی (ع) در کیمیای سعادت غزالی، پاژ، ش ۳ : ۹۵-۱۰۸

۶۴. یادداشت‌های غنی درباره حافظ: ارج نامه ایرج (۱۳۷۷) ۲۷۷/۱ - ۳۰۲

۶۵. وطن، وطن، وطن (مقدمه بر ضرب‌المثل‌های ماهشهری، تالیف عیسی قیصری)، ۱۳۸۹

۶۶. ادای دین (مقدمه بر دیوان کنعان، سروده عبدالحمید کنعانی هندیجانی) ۱۳۸۹

۶۷. رستم و سهراب شولوخف، فصلنامه هنر (۱۳۸۷) ش ۵:۳۹

۶۸. «برای هر ستاره» «نقد مجموعه اشعار محمد زهری»، ادبیات و فلسفه ش ۸۴ (۱۳۸۳): ۹۴-۱۰۱

۶۹. پیشینه «میرنوروزی» در بابل، پاژ ۵:۶۸-۷۳

۷۰. حج قبول، پاژ ۱۱-۱۲ : ۴۱-۴۴

۷۱. خودشیفتگی (مقایسه) اسطوره نارسیس با یک حکایت عرفانی، ارج نامه پرویز شهریاری، انتشارات

توس، تهران

۷۲. وصایای پادشاهان در شاهنامه، ش ۳ (۱۳۸۹): ۱۳-۳۱

۷۳. مرشدی از فارس (ابواسحق کازرونی)، چون من در این دیار (ارج نامه دکتر انزالی‌نژاد) ۱۳۸۸ : ۲۶۵-

۲۷۶

۷۴. القاب و عناوین پیامبر اکرم در آثار روز بهان بقلی، مشکوه، س ۱۶

۷۵. یک قطعه اخلاقی با سه روایت، نامواره دکتر افشار، ج ۱۰

۷۶. تن آدمی شریف است...، یغما، س ۲۶، ش ۶

۷۷. سایه روشن داستان یوسف (ع) در دیوان حافظ، حافظ پژوهی، دفتر دهم

۷۸. از «نیچه» به حافظ، آینده، س ۹، ج ۲-۱۳۳-۱۳۴

۷۹. بدایعی از «بدایع الوقایع»، خرد بر سر جان (یادنامه دکتر احمدعلی رجایی بخارایی) ۴۳۷-۴۱۹

۸۰. حیات دوباره رباعی، آرمان، دوشنبه ۱۴ دیماه ۱۳۹۱ ص ۹
۸۱. باز هوای وطنم آرزوست (مقدمه بر فرهنگ عامیانه ماهشهر)
۸۲. سخنواره، نقد و بررسی، کتاب توس (۳): ۲۰۷-۲۱۵
۸۳. سعدی و بازگویی برخی از حکایات گلستان، آیینہ بقا؛ ص ۴۸۵-۵۰۴
۸۴. اغتنام فرصتهای خوش زندگی در احساس و اندیشه حافظ، حافظ پژوهی، ش ۱۶، سال ۱۳۹۲؛ ۹۵-۱۱۰
۸۵. سه قصیده همانند، پاژ (فصلنامه) سال اول، شماره چهارم، ۱۳۹۱؛ ۳۵-۴۳
۸۶. بازآوری مضامین غزلی در ترجیع بندسعدی، فصلنامه پاژ، دوره جدید، سال اول، شماره سوم؛ ص ۴۳-۵۲
۸۷. سخن سربسته گفتن با حریفان، حافظ پژوهی، دفتر هجدهم؛ ۷۷-۵۹
۸۸. «سایه» در همسایگی حافظ، پاژ، سال چهارم، شماره ۳-۴؛ ۵۳-۶۸
۸۹. یاد باد آن روزگاران یاد باد، زندگی نامه و خدمات علمی و فرهنگی دکتر احمدعلی رجائی بخارایی (مجموعه مقالات): ۱۸۳-۱۹۱

کتاب‌ها:

۱. قند مکرر (تکرار مضمون در آثار سعدی) چاپ روزنه، تهران
۲. پرده گلریز (تکرار کلام در دیوان حافظ)، چاپ انتشارات توس، تهران
۳. دیوان فصیحی هروی، امیرکبیر، تهران
۴. از همیشه تا جاویدان (گزیده متون عرفانی)، چاپ توس، تهران
۵. فارسی عمومی (برای تدریس در رشته‌های غیرادبی) با همکاری دکتر محمد دهقانی، چاپ جامی، تهران
۶. ابیات بحث‌انگیز حافظ، چاپ توس، تهران
۷. دیوان حافظ (همراه بررسی اختلاف نسخ و تعلیقات واژه‌های کلیدی) انتشارات جوانه رشد، تهران
۸. از تصویر تا اسطوره، ایران در ادبیات و اندیشه فرانسوی قرن هجدهم، الیویه بونرو، ترجمه با همکاری دکتر حسن فروغی

۹. خلییات نیما، انتشارات مازیار، ۱۳۹۳، تهران

۱۰. یک نکته از این معنی (شرح قیصری بر غزلهای حافظ)، انتشارات جامی، ۱۳۹۳، تهران

۱۱. حافظ عاشق و رند و ... (شرح غزلیات حافظ به زبان ساده)، انتشارات مازیار، ۱۳۹۴، تهران

پایان

